

COLEG BRENHINOL CERDD A DRAMA CYMRU

Ail Adroddiad Blynyddol ar Safonau'r Gymraeg 2019

**Yn seiliedig ar ddata a gasglwyd ar gyfer y cyfnod
1 Awst 2018 hyd 31 Gorffennaf 2019**

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

1. RHAGYMDRODD

Sefydodd Mesur y Gymraeg (Cymru) fframwaith cyfreithiol i osod dyletswyddau ar rai sefydliadau penodol i gydymffurfio â Safonau (Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 6)). Nod y Safonau yw

- rhoi mwy o eglurder i sefydliadau ynglŷn â'u dyletswyddau o ran y Gymraeg
- rhoi mwy o eglurder i siaradwyr Cymraeg ynglŷn â'r gwasanaethau y gallant ddisgwyl eu derbyn yn Gymraeg
- sicrhau mwy o gysondeb o ran gwasanaethau Cymraeg a gwella eu hansawdd

Mae'r dyletswyddau sy'n deillio o'r Safonau'n golygu na ddylai sefydliadu yng Nghymru drin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

O 1 Ebrill 2018 mae dyletswydd statudol ar Goleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg fel y nodir yn yr Hysbysiad Cydymffurfio a gyhoeddwyd ar 29 Medi 2017. Mae Safonau'r Gymraeg yn disodli Cynllun Iaith Gymraeg y Coleg.

Yn unol â gofynion y Safonau, rhaid i'r Coleg gynhyrchu adroddiad blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol, sy'n ymdrin â'r modd y mae'r Coleg wedi cydymffurfio â'r Safonau. Rhaid cyhoeddi'r adroddiad dim hwyrach na 6 mis wedi diwedd y flwyddyn ariannol y mae'n berthnasol iddi. Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn ymdrin â'r cyfnod rhwng 1 Awst 2018 a 31 Gorffennaf 2019.

Mae'r materion y mae'n rhaid adrodd arnynt yn cynnwys:

- Sut y mae'r Coleg wedi cydymffurfio â'r safonau yr oedd dyletswydd arnom i gydymffurfio â hwy yn ystod y flwyddyn honno (fesul dosbarth safonau - cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu);
- Nifer y cwynion a dderbyniwyd (fesul dosbarth safonau - cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu);
- Sgiliau Cymraeg cyflogeion;
- Nifer yr aelodau staff a fynychodd gyrsiau hyfforddiant Cymraeg a gynigiwyd;
- Nifer y staff sy'n gwisgo bathodyn 'Iaith Gwaith' ar ddiwedd y flwyddyn ariannol;
- Nifer y swyddi newydd a swyddi gwag a hysbysebwyd a gafodd eu dosbarthu yn ôl gwahanol ofynion parthed sgiliau yn y Gymraeg.

Bydd yr adroddiad hwn ar gael ar wefan Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru o 31 Ionawr 2020.

2. LLYWODRAETHU A MONITRO

2.1 Rheoli'r Polisi Iaith Gymraeg a Chydymffurfiad

Grŵp Llywio Iaith Gymraeg y Coleg, a arweinir gan yr Is-brifathro, sydd â chyfrifoldeb am reoli Polisi Iaith Gymraeg y Coleg. Mae'r Grŵp Llywio yn adrodd yn uniongyrchol wrth yr Uwch Dîm Rheoli, a gall gynghori Pwyllgorau eraill (e.e. Bwrdd Academaidd, Cyfarfodydd Adrannol, Grŵp Gweithrediadau ac ati) fel sy'n briodol.

2.2 Monitro

Mae'r Grŵp Llywio yn cynnal cyfarfodydd anffurfiol gydag adrannau mewnol a prif wneuthurwyr penderfyniadau er mwyn adolygu cydymffurfiad parhaus â'r Safonau. Mae gweithgarwch monitro arall yn cynnwys archwiliadau rheolaidd o'r Ystâd, arwyddion, gwasanaethau ymwelwyr a chyfathrebu. Adroddir am y canlyniadau wrth benaethiaid adrannau a rheolwyr.

3. CYDYMFFURFIAD

Sut mae'r Coleg wedi cydymffurfio â'r Safonau

Mae llawer o adnoddau a chanllawiau i staff CBCDC wedi'u darparu ar y fewnwyd - 'Hyb CBCDC'.

Drwy ei Galendr Pwyllgorau rheolaidd, cyfarfodydd staff a thrafodaethau un i un, atgoffir aelodau staff yn gyson am y gofyniad i gydymffurfio â'r Safonau parthed eu gweithgareddau. Rhoddir ystyriaeth i gwestiynau neu bryderon ar sail ad hoc, er mwyn cefnogi'r adnoddau y gall y cyhoedd eu cyrchu.

Mae Cynllun Gweithredu'r Safonau yn mynd i'r afael â sut y mae Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru yn cydymffurfio â'r Safonau, ac mae hwn wedi'i gyhoeddi ar wefan y Coleg.

Yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn cydymffurfiodd y Coleg â'r dosbarthiad safonau penodedig yn y ffyrdd hyn:

3.1 Safonau Cyflenwi Gwasanaethau

3.1.1 Mae pob gohebiaeth i'r holl staff a/neu fyfyrwyr yn ddwyieithog.

3.1.2 Ni chynhaliwyd unrhyw gyfarfodydd yn bennaf yn Gymraeg yn ystod y cyfnod hwn. Fodd bynnag, gofynnwyd i'r cyfranogwyr a wahoddwyd i Ddiwrnodau Agored yn ystod y cyfnod adrodd hwn i nodi dewis iaith ac roedd staff a myfyrwyr ar gael i sgwrsio ac ateb cwestiynau yn Gymraeg yn ôl y galw.

3.1.3 Mae CBCDC wedi comisiynu LfB Cymru Cyf i ymgymryd â'i waith cyfieithu ffurfiol ac mae wedi sefydlu pwynt cyswllt canolog i gasglu deunyddiau i'w cyfieithu'n broffesiynol.

3.2 Safonau Llundio Polisi

3.2.1 Mae CBCDC wedi disodli ei hen Bolisi Iaith Gymraeg gyda Pholisi Gweithredu Safonau'r Gymraeg (ar gael ar ein gwefan) sy'n ceisio egluro sut y cedwir at Safonau'r Gymraeg yn ymarferol. Mae'r polisi yn cyfeirio at ddogfennau gweithdrefnol eraill sy'n cael eu diwygio'n gyson, yn ogystal â manteisio ar y berthynas gyda Phrifysgol De Cymru, ei rhiant gorff. O ran rhai polisiâu

penodol, yn bennaf Rheoli Adnoddau Dynol ac Iechyd a Diogelwch, nodir bod CBCDC yn parhau wedi ymrwymo i wasanaethau Prifysgol De Cymru.

- 3.2.2** Yn ystod y cyfnod adrodd mae CBCDC wedi dechrau ar adolygiad mawr o'i Gynllun Strategol. Mae cynllun hwn (a fydd yn cael ei gyhoeddi yn ystod Gwanwyn 2020) yn rhoi ystyriaeth lawn i safle'r Coleg fel Conservatoire Cenedlaethol Cymru, yn cynnwys ei iaith a'i ddiwylliant.
- 3.2.3** Ni chafodd unrhyw bolisiau penodol eraill eu hystyried na'u cymeradwyo yn ystod y cyfnod adrodd.

3.3 Safonau Gweithredu

- 3.3.1** Mae'r canlynol yn enghraifft o'r adnodd sydd ar gael i staff ar Hyb CBCDC (mewnwyd):

The screenshot shows a navigation bar with 'HUB / HWB' and links for ASIMUT, MOODLE, OFFICE 365, LIBRARY, GO TO..., and ENGLISH (ENGLISH). A sidebar on the left lists: Correspondence, Meetings, Out of Office Replies, Signage, Telephone Calls, and Welsh Speakers. The main content area is titled 'WELSH LANGUAGE STANDARDS' and 'Welsh Language Standards'. It contains a paragraph explaining that the standards are legally binding requirements to improve bilingual services, ensuring Welsh is not treated less favourably than English. It also includes a section for 'Guiding Principles' with three bullet points: individuals have the right to deal with us in Welsh; when material is produced in both Welsh and English, Welsh must not be treated less favourably; and Welsh language material should be of appropriate quality and standard. A link is provided to view a copy of the standards issued to the college. At the bottom, it states that if there are questions, staff should contact one of the listed members.

3.3.2 Nifer yr aelodau staff sy'n gwisgo bathodyn 'laith Gwaith' ar ddiwedd y flwyddyn ariannol

Rhoddir bathodynau laith Gwaith i bob aelod staff sydd wedi nodi eu bod yn siarad Cymraeg yn rhugl (cyfanswm o 17) a gellir gwneud cais am fathodyn drwy gysylltu â'r cydlynwyr neu'r Adran Farchnata.

Mae nifer o aelodau staff yn gallu cynnig gwasanaethau yn Gymraeg neu'n ddwyieithog o ganlyniad i gynnydd mewn hyder a datblygiad eu sgiliau.

3.4 Safonau Cadw Cofnodion

3.4.1 Cofnodion o allu ieithyddol staff

Mae CBCDC wedi cwblhau arolwg llawn a chynhwysfawr o sgiliau iaith Gymraeg yn y gorffennol.

Yn ystod y cyfnod adrodd hwn, gofynnwyd i aelodau staff newydd nodi eu cymhwysedd o ran y Gymraeg.

Yn ychwanegol at y ffigurau a adroddwyd yn flaenorol, mae 4 aelod pellach a newydd o Staff Cefnogi wedi nodi eu bod yn rhugl yn Gymraeg; o'r rhain, hysbysebwyd 1 swydd gyda'r Gymraeg yn hanfodol ac 11 gyda'r Gymraeg yn ddymunol.

Cynhelir arolwg diwygiedig llawn yn ystod y cyfnod cofnodi nesaf.

3.4.2 Nifer y cwynion a dderbyniwyd (fesul dosbarth safonau – cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu)

Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion, yn ffurfiol nac anffurfiol, yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r Weithdrefn Cwynion i'w gweld ar wefan CBCDC.

3.4.3 Nifer yr aelodau staff a fynychodd gyrsiau hyfforddiant Cymraeg a gynigiwyd

Yn ystod Blwyddyn Academaidd 2018/19, mynychodd 15 aelod staff (5 academydd, 10 staff cefnogi) y dosbarth cyflwyniad i'r Gymraeg, a mynychodd 4 aelod staff academaidd y dosbarth Cymraeg uwch.

3.4.4 Swyddi newydd a swyddi gwag

Yn ystod y cyfnod adrodd hysbysebwyd 23 o swyddi, gydag un yn datgan bod y Gymraeg yn hanfodol ac 11 gyda'r Gymraeg yn ddymunol.

4 GWYBODAETH BELLACH

Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r Adroddiad Blynyddol neu unrhyw agwedd ar gydymffurfiad Coleg Brenhinol Cymru â Safonau'r Gymraeg, cysylltwch ag:

Adran Marchnata a Chyfathrebu
Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru
Maes y Castell
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3ER
cymraeg@cbcddc.ac.uk